

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/76/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0018202236
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:0018202236.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a Mgr. Aleny Čakváriovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. X., nar. XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava, dieťa rodičov: matky - R. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/B, XXX XX Y. E., zastúpenej J.. P. Y., advokátkou so sídlom Rybníčná 40, 831 06 Bratislava, IČO: 42356725, a otca - J. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, XXX XX U., zastúpeného PARA advokáti, s.r.o., so sídlom Gagarinova 10/A, 821 05 Bratislava, IČO: 47 258 969, za účasti Krajskej prokuratúry Bratislava, so sídlom Vajnorská 47, 812 56 Bratislava, v konaní o návrhoch otca a matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na odvolanie otca proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava V, č.k. 59P/153/2018-276, zo dňa 07.10.2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti, vo výroku o zverení maloletého, o výživnom na maloletého, o zročnom výživnom, o úprave styku otca s maloletým a vo výroku ktorým zamietol návrh otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti m e n í tak, že maloletý G. X., nar. XX.XX.XXXX sa zveruje do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ktorá sa bude realizovať s výnimkou osobitnej úpravy počas školských prázdnin nasledovne:

- matka bude osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečovať od nedele od 19.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do stredy do 16.00 hod. párneho kalendárneho týždňa a od piatka od 19.00 hod. párneho kalendárneho týždňa do štvrtka do 16.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa

- otec bude osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečovať od štvrtka od 16.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do nedele do 19.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa a od stredy od 16.00 hod. párneho kalendárneho týždňa do piatka do 19.00 hod. párneho kalendárneho týždňa.

- miestom prevzatia a odovzdania maloletého je počas dní pracovného týždňa v stredu a vo štvrtok predškolské/školské zariadenie, ktoré maloletý navštevuje a v prípade ak sa maloletý nebude nachádzať v predškolskom/školskom zariadení, je miestom prevzatia bydlisko odovzdávajúceho rodiča. Ostatné dni je miestom prevzatia a odovzdania maloletého bydlisko odovzdávajúceho rodiča.

- počas letných školských prázdnin určených vyhláškou MŠ SR v párnom kalendárnom roku bude maloletý v osobnej starostlivosti otca od posledného dňa vyučovania pred začiatkom školských prázdnin od 15.00 hod. do 15.07.do 19.00 hod. a od 01.08.od 09.00 hod. do 15.08. do 19.00 hod. a v osobnej starostlivosti matky od 15.07. od 19.00 hod. do 01.08. do 09.00 hod. a od 15.08. od 19.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 19.00 hod., počas letných prázdnin v nepárnom kalendárnom roku bude maloletý v osobnej starostlivosti matky od posledného dňa vyučovania pred začiatkom školských prázdnin od 15.00 hod. do 15.07.do 19.00 hod. a od 01.08.od 09.00 hod. do 15.08. do 19.00 hod. a v osobnej starostlivosti otca od 15.07. od 19.00 hod. do 01.08. do 09.00 hod. a od 15.08. od 19.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 19.00 hod.

- počas zimných školských prázdnin určených vyhláškou MŠ SR v párnom kalendárnom roku bude maloletý od posledného dňa vyučovania pred vianočnými prázdninami od 15.00 h. do 25.12 do 15.00 hod. v osobnej starostlivosti otca, od 25.12 od 15.00 hod. do 02.01. do 19.00 hod. v osobnej starostlivosti matky, od 02.01. od 19.00 hod. do prvého dňa školského vyučovania po vianočných prázdninách do 08.00 hod. v osobnej starostlivosti otca, v nepárnom kalendárnom roku bude maloletý od posledného dňa vyučovania pred vianočnými prázdninami od 15.00 h. do 25.12 do 15.00 hod. v osobnej starostlivosti matky, od 25.12 od 15.00 hod. do 02.01. do 19.00 hod. v osobnej starostlivosti otca, od 02.01. od 19.00 hod. do prvého dňa školského vyučovania po vianočných prázdninách do 08.00 hod. v osobnej starostlivosti matky

- počas jarých školských prázdnin určených vyhláškou MŠ SR v párnom kalendárnom roku bude maloletý v osobnej starostlivosti matky od posledného dňa vyučovania pred jarnými prázdninami od 15.00 hod. do prvého dňa školského vyučovania po jarných prázdninách do 08.00 hod., v nepárnom kalendárnom roku bude maloletý v osobnej starostlivosti otca od posledného dňa vyučovania pred jarnými prázdninami od 15.00 hod. do prvého dňa školského vyučovania po jarných prázdninách do 08.00 hod.,

- počas veľkonočných školských prázdnin, určených vyhláškou MŠ SR v párnom kalendárnom roku bude maloletý v osobnej starostlivosti otca od posledného dňa vyučovania pred veľkonočnými prázdninami od 15.00 hod. do prvého dňa školského vyučovania po veľkonočných prázdninách do 08.00 hod., v nepárnom kalendárnom roku bude maloletý v osobnej starostlivosti matky od posledného dňa vyučovania pred veľkonočnými prázdninami od 15.00 hod. do prvého dňa školského vyučovania po veľkonočných prázdninách do 08.00 hod.,

- miestom prevzatia a odovzdania maloletého počas osobitnej úpravy je miesto bydliska odovzdávajúceho rodiča.

Otec je povinný platiť výživné na maloletého G. X., nar. XX.XX.XXXX, vo výške 200 eur mesačne od 14.06.2018, a vo výške 80 eur mesačne od 01.11.2021, ktoré je povinný platiť k rukám matky, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

Zročné výživné za obdobie od 14.06.2018 do 31.10.2021 nevzniklo.

Návrh otca na neurčenie výživného počas trvania striedavej osobnej starostlivosti sa z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 59P/153/2018-276, zo dňa 07.10.2019, zveril maloletého G. X., nar. XX.XX.XXXX, do osobnej starostlivosti matky, zastupovanie maloletého a správu jeho majetku ponechal v dispozícii obidvoch rodičov, otcovi určil povinnosť platiť na maloletého výživné 200 eur mesačne od 14.06.2018 vždy do 15. dňa v kalendárnom mesiaci k rukám matky, zročné výživné za obdobie 14.06.2018 do 30.09.2019 v sume 1 805,02 eur povolil otcovi splácať po 100 eur mesačne od novembra 2019, styk otca s maloletým upravil v nepárnom kalendárnom týždni od štvrtka 18.00 hod. do nedele 18.00 hod., v párnom kalendárnom týždni v stredu od 16.30 hod. do 18.30 hod., s výnimkou vianočných a veľkonočných sviatkov a mesiacov júl a august a v každom kalendárnom roku od 25.12 od 16.00 hod. do 26.12. do 19.00 hod., od Veľkého piatku 09.00 hod. do Bielej soboty 19.00 hod., od 01.07. 10.00 hod. do 10.07. 19.00 hod. a od 01.08. 10.00 hod. do 10.08. 19.00 hod. s tým, že miestom prevzatia a odovzdania maloletého bude bydlisko matky, matke uložil povinnosť maloletého na styk pripraviť. Konanie o návrhu otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti zastavil. Návrh otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti a na predbežnú vykonateľnosť rozsudku zamietol. Rodičom určil povinnosť zaplatiť trovy znaleckého dokazovania každému v sume 743,43 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Bratislava V. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 25 ods. 2 Zákona o rodine a tým, že na základe vykonaného dokazovania výsluchom účastníkov

konania, svedka, rodným listom maloletého, dôkazmi o príjmových pomeroch rodičov, správami zamestnávateľov rodičov, znaleckým posudkom Mgr. Martina Balka znalca z odboru psychológia odbor klinická psychológia detí a dospelých č. 50/2018, zo dňa 19.12.2018, správami o maloletom od pedopsychológa a pedopsychiatra, ako aj ďalšími na vec vzťahujúcimi sa listinami, dospel k záveru o dôvodnosti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému keďže rodičia nie sú manželia a partnerské spolužitie ukončili v 9/2017. Rozhodol v zmysle záverov znaleckého posudku nariadeného v čase, kedy otec navrhoval zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a matka do svojej osobnej starostlivosti (návrh na zverenie do svojej osobnej starostlivosti otec podal až po vypracovaní znaleckého posudku). Aj keď znalecké dokazovanie nebolo priamo zamerané na otázku vhodnosti výlučnej osobnej starostlivosti otca o maloletého, súd prvej inštancie mal za to, že jeho závery vyjadrili dôvodnosť zverenia maloletého do matkinej osobnej starostlivosti. Nemal pochybnosti o potrebe zastabilizovania výchovného prostredia maloletého u matky, už skôr určeného neodkladným opatrením, poukazujúc na eskaláciu konfliktov rodičov. Zohľadnil stanovisko kolízneho opatrovníka ako aj otcom navrhovaný alternatívny petít. V otázke zastupovania maloletého a spravovania jeho majetku vychádzal zo zhodných stanovísk rodičov nezistiac žiadne skutočnosti vylučujúce z tohto práva niektorého z nich. Výživné na maloletého odvodil od zákonných kritérií pre určovanie výživného na maloleté dieťa (§ 62, § 75 ods. 1 Zákona o rodine) tak, aby zodpovedalo jeho veku a potrebám, ako aj príjmovým schopnostiam a možnostiam a majetkovým pomerom obidvoch rodičov, pričom u oboch ide o jedinú vyživovaciu povinnosť. Na strane otca zohľadnil vlastné bývanie v 3-izbovom byte, na strane matky absenciu vlastného bývania, ale zároveň to, že žije v spoločnej domácnosti so súčasným partnerom v jeho rodinnom dome. Zistil, že maloletý je fyzicky zdravý, 4 ročné dieťa s bežnými potrebami, navštevujúce štátne predškolské zariadenie, pričom platby za sedenia u psychológa nepovažoval za jeho trvalé zvýšenie náklady. Poukazujúc na § 77 ods. 1 Zákona o rodine výživné určil od podania návrhu matky, v ktorom dôvody hodné osobitného zreteľa neuviedla. Zročné výživné za obdobie od 14.06.2018 do 30.09.2019 1.805,02 eur (17 dní mesiaca jún 2018 a nasledujúcich 15 mesiacov = 200 eur: 30 dní x 17 dní = 113,39 eur + 200 eur x 15 mesiacov = 3.113,39 eur - (15 x 80 eur + 37,16 eur + 21,21 eur + 50 eur), podľa § 232 ods. 3 CSP povolil otcovi zaplatiť v splátkach. Započítal otcom platené výživné 80 eur mesačne v období (7/2018 až 9/2019) a nepravidelné jednorazové plnenia (37,16 eur, 21,21 eur, 50 eur). Za preukázanú považoval nespôsobilosť rodičov konštruktívne komunikovať pre vzájomné animózne nastavenie a dospieť ku kompromisu v otázke stretávania sa otca s maloletým. Skonštatoval, že matka napriek jasne zadefinovanej potrebe širokej úpravy styku otca s maloletým v záveroch znaleckého posudku, nebola ochotná mu umožniť stretávanie sa s maloletým vo väčšom rozsahu (než v každom kal. týždni v stredu od 15.00 hod. do 18.00 hod. a v párnom kal. týždni v sobotu a nedeľu od 09.00 hod. do 18.00 hod.), kvôli údajným ťažkostiam maloletého s prespávaním u otca a nedostatočnej praxe otca v starostlivosti o maloletého, čo súd prvej inštancie vyhodnotil ako účelové a bezdôvodne diskriminujúce otca. Uviedol, že tvrdenia matky o problémoch maloletého po ukončení pobytu u otca sa javia už len ako spôsob za každú cenu nájsť dôvody pre realizáciu styku v čo najužšom rozsahu a pre obmedzenie výchovného vplyvu otca. Mal za to, že znalecké dokazovanie preukázalo neodmietanie otca maloletým, naopak, pozitívne prejavy maloletého, bez narušenia vzťahovej väzby medzi nimi a pokiaľ maloletý verbalizoval pred súdnym znalcom, že s otcom ísť nechce, bolo to len v dôsledku jeho podmieňovania matkou vo vzťahu k otcovi. Poukázal na domáhanie sa maloletého pred znalcom prespatia u otca. Uviedol, že znaleckým dokazovaním nebol zistený deficit v otcových osobnostných dispozíciách, ktorý by akokoľvek limitoval jeho rodičovské kompetencie vo vzťahu k maloletému. Skonštatoval, že znaleckým dokazovaním neboli preukázané žiadne patologické rysy v osobnostiach rodičov. Styk otca s maloletým upravil v intenciách záverov znalca, považujúc ho za primeraný veku dieťaťa v predškolskom období, na ktorého sa však termíny školských prázdnin nevzťahujú, čím odôvodnil neupravenie styku počas tohto obdobia. Za miesto prevzatia a odovzdania maloletého určil bydlisko matky, keď za dôležité považoval osobné si odovzdávanie informácií pri prevzatí maloletého. Poukazujúc na závery znalca apeloval na obidvoch rodičov, aby rešpektovali vzájomnú rovnocennú rodičovskú rolu a nevťahovali maloletého do vzájomného konfliktu (matka by napr. nemala potláčať výchovný vplyv otca v živote maloletého uprednostňovaním pozície svojho aktuálneho partnera, otec by mal dodržiavať termíny odovzdania maloletého matke a to aj v prípade, že matka porušujúca súdne rozhodnutie, mu bez príčiny styk s maloletým odopierala). Návrh otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti zamietol, keď za vhodnejšie riešenie považoval jeho zverenie do osobnej starostlivosti matky. Zamietol návrh otca na predbežnú vykonateľnosť rozsudku (§ 233 CSP), konanie o návrhu otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov zastavil z dôvodu jeho späťvzatia (§ 29 ods. 1 CMP). O trovách štátu titulom znaleckého dokazovania rozhodol podľa § 58 CMP, § 232 ods. 3 veta prvá CSP, o trovách konania podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu odvolanie otec, navrhujúc ho zmeniť a maloletého zveriť do jeho osobnej starostlivosti, matke uložiť povinnosť platiť výživné na maloletého 80 eur mesačne a upraviť jej styk s maloletým. Namietal postup súdu prvej inštancie, ktorý v otázke zverenia maloletého vychádzal zo znaleckého posudku Mgr. Martina Balka, bez zaoberania sa aj možnosťou zverenia do jeho osobnej starostlivosti a to aj napriek viacerým prezentovaným dôkazom podporujúcim jeho návrh. Uviedol, že znalec bol viazaný zadáním súdu a nemohol prekročiť rozsah položených otázok, ktoré neboli zamerané aj na možnosť zverenia do jeho osobnej starostlivosti. Uvedený postup považoval v rozpore s právom na spravodlivý proces, poukazujúc na nález ÚS ČR, sp.zn. III. ÚS 299/06. Namietal, že súd sa tak dostatočne nevysporiadal so skutočnosťami preukazujúcimi výchovnú nespôsobilosť matky, opomenul uviesť, že matka mu po dobu niekoľko mesiacov bezdôvodne odopierala styk s maloletým a snažila sa ho zo života maloletého eliminovať. Súd síce poukázal na závery znalca, avšak nezaoberal sa dôsledkami konania matky do budúcnosti. Mal za to, že všetky tieto skutočnosti v súhrne vytvárajú predpoklad pre zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti, keď v najlepšom záujme maloletého nie je vyrastať v prostredí, ktoré je negatívne nastavené voči osobe otca a nepodporuje ich vzájomný vzťah. Uviedol, že je výchovne spôsobilým rodičom, o maloletého sa dokáže osobne postarať tak, ako to preukázal aj krátko po rozchode s matkou, kedy realizovali striedavú osobnú starostlivosť. Namietal nedostatočné zistenie majetkových pomerov matky, ktorá je spoluvlastníčkou bytu jej rodičov na Budatínskej XX v U. zapísaného na LV č. 3121 v pomere 5/100. Rovnaký podiel má aj on v byte, v ktorom sa v súčasnosti zdržuje a ktorého je podľa názoru súdu výlučným vlastníkom. Uviedol, že matka má v celkovej dispozícii aj úver vo výške 90.000 eur, ktorého dlžníkom je aj on. Namietal nepreukázanie výdavkov na maloletého vyčíslených matkou na 365 eur mesačne a ich hradenie. Nesúhlasil s určeným miestom preberania maloletého (miesto bydliska matky v Y. E.), keď materská škola maloletého je od jeho bydliska vzdialená len pár minút, navyše matka v mieste svojho bydliska fakticky maloletého nepreberá a neodovzdáva, často to deleguje na svojho partnera, ktorý mu žiadne informácie o maloletom neposkytuje. Namietal chýbajúcu úpravu styku počas školských prázdnin.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca zo dňa 27.11.2019 navrhol rozsudok prvej inštancie potvrdiť.

5. Okresná prokuratúra Bratislava V vo vyjadrení zo dňa 27.11.2019 odvolanie otca považovala za nedôvodné, poukazujúc na vyčerpávajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré ako vecne a právne správne navrhla potvrdiť.

6. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca zo dňa 20.12.2019, prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne žiadala rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých výrokoch potvrdiť. Nestotožnila sa s tvrdením otca, že súd prvej inštancie len nekriticky prevzal závery znalca, keď rozhodol aj na základe odporúčania kolízneho opatrovníka a celého vykonaného dokazovania s poukazom na alternatívny petit otca. Z rozsudku jasne vyplýva, že sa odchytil od odporúčaní znalca, čo náležite zdôvodnil v bode 60 rozsudku. Argumentáciu otca považovala za účelovú, keď znalecký posudok bol zameraný na jeho pôvodný návrh, na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Uviedla, že otec dôvody pre ktoré žiadal zveriť maloletého do jeho výlučnej osobnej starostlivosti a to jej údajným bezdôvodným bránením mu v styku, nepreukázal. Naopak, styk otca s maloletým podporuje o čom svedčí aj fakt, že bez jej riadnej prípravy maloletého, by styk nebol možný. Otec však namiesto toho, aby sa z uvedeného jej pokroku a pokroku maloletého tešil, podal odvolanie. Nesúhlasila s tvrdením, že otca neinformuje, čo preukazuje ich sms komunikácia. Otcovi tiež navrhla, aby sa jeho styk s maloletým ešte pred právoplatnosťou rozsudku realizoval v jeho intenciách, čo odmietol. Za nedôvodné považovala jeho námietky s určeným miestom odovzdávania maloletého. Stotožnila sa s vyhodnotením vykonaného dokazovania zameraného na posúdenie možností, schopností a majetkových pomerov obidvoch rodičov a výšku určeného výživného na maloletého. Uviedla, že rozsudok je rozumným kompromisom medzi návrhmi oboch rodičov a zohľadňuje záujem, potreby, vek a citové väzby maloletého.

7. Otec v písomnom vyjadrení zo dňa 10.02.2020 k vyjadreniam matky, kolízneho opatrovníka a prokuratúry prostredníctvom právneho zástupcu zotrval na svojich prednesoch a tvrdeniach uvádzaných v priebehu celého konania a v odvolaní. Uviedol, že po celý čas, kedy na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava poukazoval na protiprávne konanie matky spočívajúce v neodovzdávaní mu maloletého po dobu niekoľkých mesiacov, kolízny opatrovník neurobil žiaden krok, ktorým by mu

pomohol k odstráneniu takéhoto protiprávneho stavu. So záverom Okresnej prokuratúry Bratislava V sa nestotožnil.

8. Matka v podaní zo dňa 11.11.2020, predložila súpis všetkých zrealizovaných ako aj nezrealizovaných stykoch otca s maloletým v zmysle platného neodkladného opatrenia od vyhlásenia napadnutého rozsudku od 07.10.2019 do 10.11.2020.

9. Dňa 05.02.2021, otec v odvolacom konaní prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu doručil doplnenie odvolania a eventuálny návrh na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že osobnú starostlivosť bude zabezpečovať matka v nepárny kalendárny týždeň od pondelka 08.00 hod. do stredy 08.00 hod. a od piatka 08.00 hod. do nasledujúceho pondelka 08.00 hod. a v páry kalendárny týždeň od stredy 08.00 hod. do piatka 08.00 hod., a otec v páry kalendárny týždeň od pondelka 08.00 hod. do stredy 08.00 hod. a od piatka 08.00 hod. do nasledujúceho pondelka 08.00 hod. a v nepárny kalendárny týždeň od stredy 08.00 hod. do piatka 08.00 hod, počas letných školských prázdnin matka od 01.07. 10.00 hod. do 15.07. 19.00 hod., od 01.08. 10.00 hod. do 15.08. 19.00 hod. a otec od 15.07. 19.00 hod. do 01.08. 10.00 hod., od 15.08. 19.00 hod. do konca školských prázdnin do 19.00 hod., počas zimných prázdnin matka každý páry rok od 24.12. 10.00 hod. do 25.12. 15.00 hod. a od 28.12. 10.00 hod. do 30.12. 19.00 hod. a každý nepárny rok od 25.12. 15.00 hod. do 28.12. 10.00 hod. a od 30.12. 19.00 hod. do posledného dňa zimných prázdnin do 19.00 hod., a otec každý nepárny rok od 24.12. 10.00 hod. do 25.12. 15.00 hod. a od 28.12. 10.00 hod. do 30.12. 19.00 hod. a každý páry rok od 25.12. 15.00 hod. do 28.12. 10.00 hod. a od 30.12. 19.00 hod. do posledného dňa zimných prázdnin do 19.00 hod., počas jarných školských prázdnin matka každý páry rok a otec každý nepárny rok, počas Veľkonočných školských prázdnin matka každý nepárny rok a otec každý páry rok. Vzhľadom na rovnaké zárodkové a majetkové pomery rodičov navrhol výživné na maloletého neurčiť. Dôvodil tým, že v priebehu konania vedenom pred súdom prvej inštancie, najmä po vydaní uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia o dočasnej úprave jeho styku s maloletým (sp.zn. 59P/322/2018) došlo k skutočnostiam odôvodňujúcim zmenu jeho pôvodného návrhu, keď mu matka svojvoľne zamedzila prístup k maloletému, kedy ho nevidel skoro jeden celý rok (návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia na Okresnom súde Bratislava V sp.zn. 1Em/5/2018). K obnoveniu jeho styku s maloletým došlo až niekedy v druhej polovici roka 2019, pričom na takéto konanie matky reagoval zmenou petitu návrhu na začatie konania vo veci samej, kedy aj s poukazom na argumentáciu Krajského súdu v Bratislave v rozhodnutí sp.zn. 20CoP/192/2018-109, zo dňa 14.01.2019, poukazujúc na § 25 ods. 4 Zákona o rodine, navrhol zverenie maloletého do svojej osobnej starostlivosti a návrh týkajúci sa striedavej osobnej starostlivosti vzal v konaní pred súdom prvej inštancie späť. Nakoľko od rozhodnutia súdu prvej inštancie ubehlo skoro 16 mesiacov a maloletý bude mať 6 rokov, mal za to, že je dôvodné posúdiť aj eventuálny návrh zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a to aj s odkazom na znalecký posudok znalca Mgr. Balka z roku 2018, ktorý v čase vypracovania znaleckého posudku nepovažoval za vhodné zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti z dôvodu nízkeho veku maloletého (3 roky) a nedostatočnú komunikáciu rodičov a súčasne odporúčal široký režim styku, aby následne v školskom veku maloletého mohla byť realizovaná striedavá osobná starostlivosť. K otázke nedostatočnej komunikácie rodičov odkázal na rozhodovaciu činnosť ÚS ČR. Zdôraznil, že s maloletým má vybudované citové a vzťahové väzby, pre jeho starostlivosť a výchovu má osobnostné predpoklady ako aj vhodné podmienky.

10. Odvolací súd konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 59P/153/2018-276, zo dňa 07.10.2019, ktorým bol maloletý G. X., nar. XX.XX.XXXX, zverený do osobnej starostlivosti matky, zastupovanie maloletého a správou jeho majetku ponechal v dispozícii obidvoch rodičov, určil otcovi povinnosť platiť na maloletého výživné k rukám matky 200 eur mesačne, určil zročné výživné a jeho splatnosť, upravil styk otca s maloletým, zamietol návrh otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti a konanie o návrhu otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov zastavil, napadol odvolaním v zákonnej lehote otec a to vo výrokových týkajúcich sa zverenia maloletého, určenia výšky výživného a zročného výživného, úpravy jeho styku s maloletým a vo výroku ktorým súd jeho návrh zamietol. V priebehu odvolacieho konania odvolanie doplnil o eventuálny petit, navrhujúc zverenie maloletého aj formou striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov (§ 62 ods.2, § 63, § 64 CMP).

11. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 65 a § 66 Zák. č. 161/15 Z.z. Civilný mimosporový priadok (ďalej CMP), kedy nie je viazaný rozsahom

a dôvodmi odvolania, s nariadením odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 a § 385 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), dospejúc k záveru, že odvolanie otca je čiastočne dôvodné.

12. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

13. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

14. Podľa § 68 CMP odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, ak to pre zistenie skutočného stavu považuje za potrebné.

15. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine, v predmetnej veci vykonal dokazovanie v požadovanom rozsahu, avšak s jeho záverom o zverení maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti matke a o rozsahu úpravy styku otca s maloletým sa nestotožnil. Odvolací súd z dôvodu potreby vyhodnotenia nových skutkových okolností, ktoré nastali plynutím času dokazovanie doplnil (§ 68 CMP) výsluchom účastníkov konania, šetrením pomerov u otca vrátane vykonania pohovoru s maloletým (správa ÚPSVaR BA zo dňa 29.04.2021 č.l. 469), šetrením pomerov u matky (správa ÚPSVaR BA zo dňa 28.04.2021 č.l. 471), správou Materskej školy, S. 1 v U. o maloletom zo dňa 04.06.2021 (č.l.486), matkou predloženými listinami: záverečnou správou z psychoterapeutického procesu maloletého na základe zadania matky u psychoterapeutky Mgr. N. J. zo dňa XX.XX.XXXX (č.l. 420), predbežnou správou z diagnostického vyšetrenia maloletého na žiadosť matky v Súkromnom centre špeciálno-pedagogického poradenstva zo dňa 04.05.2021 (č.l. 421), správou z psychologického a logopedického vyšetrenia v D. centrum s.r.o. zo dňa 20.08.2020 (so záverom impresívna porucha reči - vývinová jazyková porucha č.l. 422), prepúšťacou správou D. centra s.r.o. zo dňa 30.11.2020 z liečebného pobytu maloletého zameraného na stimuláciu a korekciu reči (č.l. 429), lekárskou správou D. centra s.r.o. zo dňa 03.03.2021, potvrdzujúcou účasť maloletého na individuálnej logopedickej terapii s odporúčaním odkladu školskej dochádzky (č.l. 427), odporúčanie detskej lekárky maloletého J. Z. F. zo dňa XX.XX.XXXX na odklad školskej dochádzky maloletého v šk.roku 2021/2022 (č.l. 428), Znaleckým posudkom č. 39/2021 zo dňa 17.09.2021 znalca Mgr. Martina Balka nariadeným v odvolacom konaní, lekárske správy predložené otcom týkajúcimi sa zranení maloletého, ktoré uňho pozoroval po jeho prevzatí od matky zo dňa 17.06.2021 (č.l. 494) a zo dňa 03.11.2020 (č.l. 428a), listami vlastníctva a potvrdením o príjmových pomeroch rodičov a ich výdavkoch za obdobie od rozhodnutia súdu prvej inštancie a platením výživného na maloletého zo strany otca za obdobie od 9/2019 do 10/2021.

16. V priebehu odvolacieho konania odvolací súd uznesením o nariadení neodkladného opatrenia podľa § 362 CMP, č.k. 11CoPno/1/2021-404 zo dňa 16.02.2021, nariadil matke odovzdať maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov tak, že matka bude osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečovať od nedele 19.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do stredy 16.00 hod. párneho kalendárneho týždňa a od piatka 19.00 hod. párneho kalendárneho týždňa do štvrtka 16.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa, a otec bude osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečovať od štvrtka 16.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do nedele 19.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa a od stredy 16.00 hod. párneho kalendárneho týždňa do piatka 19.00 hod. párneho kalendárneho týždňa, za miesto preberania maloletého počas pracovného týždňa v stredu a vo štvrtok určil predškolské zariadenie, v prípade ak sa maloletý nebude nachádzať v predškolskom zariadení, tak bydlisko odovzdávajúceho rodiča, počas ostatných dní bydlisko odovzdávajúceho rodiča, zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava V, č.k. 59P/156/2019 -34, zo dňa 25.09.2019 v časti vo výroku o zverení maloletého a uznesenie Okresného súdu Bratislava V, č.k. 59P/322/2018 - 42, zo dňa 18.10.2018, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, č.k. 20CoP/192/2018-109, zo dňa 14.01.2019. Pre odvolací súd z dovtedy vykonaného dokazovania vyplynulo, že ide o prípad, kedy obidvaja rodičia majú vytvorené dostatočné osobnostné aj materiálne podmienky na výkon osobnej starostlivosti o maloletého, maloletý má vybudované citové väzby k obidvom rodičom, otec môže maloletému poskytnúť plnohodnotnú starostlivosť a o maloletého sa nepretržite zaujíma a to tak vo vzťahu k predškolskému zariadeniu ako aj vo vzťahu k lekárskej, psychologickkej či inej odbornej intervencii poskytovanej maloletému. Dospel k záveru, že pred konečným rozhodnutím je potrebné neodkladným opatrením upraviť pomery účastníkov konania a vytvoriť rodičom a najmä maloletému priestor na realizovanie rovnomernej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov tak, aby sa maloletý mohol vyjadriť pod vplyvom

zažitia aktívneho rodičovského prístupu aj zo strany svojho otca, ktorý takýto priestor napriek záverom dokazovania pred súdom prvej inštancie a jeho apelu na rodičov, doposiaľ z dôvodu nedostatočnej spolupráci rodičov nemal.

17. Odvolací súd doplnil dokazovanie Znaleckým posudkom č. 39/2021 zo dňa 17.09.2021, súdneho znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých a poradenská psychológia Mgr. Martina Balka (uznesenie odvolacieho súdu č.k.11CoP/76/2020-529 zo dňa 15.07.2021), ktorého úlohou bolo opäť vyhodnotiť psychický stav maloletého a dynamiku vývoja vzájomných vzťahov v rodine a to aj vo vzťahu k aktuálne prebiehajúcej komplexnej osobnej starostlivosti otca o maloletého a porovnať stav so závermi jeho znaleckého skúmania v roku 2018 (znalecký posudok č. 50/2018 zo dňa 19.12.2018). Odvolací súd k vykonaniu takéhoto dôkazu pristúpil z dôvodu opakovaných rozporných tvrdení rodičov, ktoré sa nepodarilo vierohodne odstrániť ani zisťovaním názoru maloletého prostredníctvom sociálnej pracovníčky J.. Z. E. v domácom prostredí u otca (správa C. BA zo dňa 29.04.2021), ktorého samotný priebeh a spôsob jeho výkonu bol spochybnený jej výsluchom na súdnom pojednávaní dňa 29.06.2021, keď bolo preukázané, že z rozhovoru s maloletým nebol vyhotovený zvukový záznam v súlade s § 93 c) ods. 3 písm. b) Zák. č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, t.j. nemohol byť odvolacím súdom ako dôkaz dostatočne verifikovaný a vyhodnotený. Navyše počas odvolacieho konania obaja rodičia zastávali k otázke osobnej starostlivosti o maloletého zo strany druhého rodiča a najmä subjektívneho prežívania maloletého počas výkonu starostlivosti otca zásadne rozporné stanoviská, ktoré bolo možné v záujme maloletého a jeho ďalšieho vývoja odstrániť iba prostredníctvom opätovného vyšetrenia znalcom, ktorý mohol svoje výsledky, najmä vo vzťahu k aktuálnemu psychickému stavu maloletého a vývoja jeho vzťahov s oboma rodičmi ako aj ich výchovný vplyv na maloletého, porovnať s predchádzajúcim vyšetrením a závermi v roku 2018 (v ktorom odporúčal nastavenie rovnocennej osobnej starostlivosti rodičov o maloletého vo veku nástupu povinnej školskej dochádzky). Odvolací súd nezvolil zisťovanie názoru maloletého odvolacím súdom priamo, keď aktuálne vyšetrenie znalcom pre zisťovanie názoru maloletého považoval za dostatočné pre svoje rozhodnutie. Nebolo nevyhnutné maloletého vzhľadom na jeho vek a emočnú nezrelosť, ako aj opakovanú účasť maloletého na psychologickú intervenciu u rôznych subjektov, vystavovať zbytočnej psychickej záťaži (čo žiadala aj matka na pojednávaní dňa 29.06.2021) aj keď po vyhotovení znaleckého posudku na výsluchu maloletého odvolacím súdom trvala. Návrh matky na doplnenie dokazovania nariadením kontrolného znaleckého posudku (navrhovaného z dôvodu jej námietok voči znaleckému posudku č. 39/2021), zamietol ako nadbytočné a neúčelné, keď závery uskutočneného znaleckého dokazovania odvolací súd považoval za dostatočný podklad pre kvalifikované rozhodnutie vo veci. Odvolací súd zdôrazňuje odporúčací charakter znaleckých posudkov, keď odporúčania znalcov nie sú pre súd z hľadiska rozhodovacej činnosti záväzné. Súd pri rozhodovaní musí okrem odborného hľadiska zohľadňovať množstvo iných faktorov a hodnotiť jednotlivé dôkazy vykonané v konaní jednotlivo a súčasne komplexne v ich vzájomných súvislostiach, pričom znalecký posudok predstavuje pre súd iba jeden z dôkazných prostriedkov.

18. Zo znaleckého posudku č. 39/2021 zo dňa 17.09.2021 vyplýva, že súčasný psychický stav maloletého je vo všeobecnosti stabilizovaný bez prítomných klinických prejavov, ktoré by narušovali jeho efektívnu sociálnu a školskú adaptáciu. Avšak špecificky pri vystavení komplikovanej problematike rodičovskej starostlivosti je u neho naznačená reaktívne sytená emočná labilita v rámci prežívaného vnútorného konfliktu lojality vo vzťahu k rodičom (kedy sa v priebehu vyšetrenia u maloletého opakovane vystriedalo viditeľne pozitívne emočné ladenie so smutnou náladou, plačlivosťou a zníženou schopnosťou tešiť sa). Z psychologického hľadiska má maloletý k obidvom rodičom vytvorený primárne kvalitný vzťah, ktorý je negatívne ovplyvňovaný rivalizujúcimi rodičovskými stratégiami. Podľa názoru znalca v subjektívnom prežívaní maloletého naďalej pretrváva mätúce vnímanie rodičovskej pozície otca, keďže maloletý vníma ako primárnu postavu otca stále partnera matky, ktorého volá "tatinu" a otca volá menom ". resp. "ujo", pričom nápadný je u neho prežívaný vnútorný konflikt lojality so sprievodnou negatívnou emočnou reaktivitou, čo ukazuje na zaťažujúci výchovný vplyv matky vo vzťahu maloletého k jeho otcovi v kontexte jej nesúhlasu s aktuálne realizovaným petitom. Podľa referencií rodičov je maloletý v zásade adaptovaný na rozšírenú osobnú starostlivosť otca trvajúcu od februára 2021 (uznesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 11CoP/76/2020-404 z 16.2.2021), rodičia sa však mierne líšia v hodnotení aktuálnej situácie, zatiaľ čo otec popisuje de facto bezproblémovú adaptáciu maloletého, uvádzajúc, že maloletý verbalizuje svoju túžbu po ešte extenzívnejšom rozsahu, matka je pri hodnotení situácie rezervovanejšia, nepopisuje síce ťažkosti so sociálnou adaptáciou

maloletého, ale udáva jeho zvýšenú potrebu po citovej saturácii počas pobytu v jej domácnosti. Zistil, že z psychologického hľadiska je jednoznačne pozitívne, že intervenciou odvolacieho súdu sa podarilo dosiahnuť odporúčané pravidelné extenzívne stretávanie maloletého s otcom, čo je nevyhnutné pre rozvíjanie ich kvalitného vzťahu. V tomto kontexte je podľa názoru znalca potrebná len stabilizácia aktuálneho modelu rodičovskej starostlivosti a nie jeho opätovná zásadná zmena. Maloletý je podľa výsledkov aktuálneho psychologického vyšetrenia subjektívne i objektívne konformný s osobnou starostlivosťou obidvoch rodičov, čo dokázal aj referovať v prítomnosti otca. Ako negatívny faktor sa však javí pretrvávajúca tendencia matky negatívnym spôsobom ovplyvňovať maloletého voči otcovi. Maloletý prežíva ako emočne zaťažujúcu najmä snahu matky o nahradenie rodičovskej role otca jej súčasným partnerom, na čo poukázali výsledky psychologického vyšetrenia pri realizácii znaleckého dokazovania už v novembri 2018, pričom proces vytesňovania otca v subjektívnom vnímaní a prežívaní maloletého vykazuje známky stredne ťažkého programovania, tj. maloletý síce verbálne vytesňuje až popiera rolu otca pri konfrontácii s tematikou rodičovskej starostlivosti v jednotlivých fázach psychologického vyšetrenia, ale pri vzájomnej interakcii s otcom je stále zachovaná jeho kladná emočná reaktivita k nemu. Obaja rodičia majú k maloletému vytvorenú kvalitnú citovú väzbu, problematickým sa však, podobne ako v priebehu pôvodného znaleckého dokazovania, javí zvýraznená rivalizácia rodičov na báze protektívnych tendencií matky a jej, či už vedomej alebo neuvedomovanej, snahy nahradit' rodičovskú rolu otca pozíciou jej partnera, čo bolo potvrdené v priebehu individuálneho vyšetrenia maloletého pri pozorovaní jeho interakcie v prítomnosti matky a otca (popis v psychologickom rozbere). Takéto správanie evokuje v prežívaní maloletého konflikt lojality, čo matka interpretuje negatívne vo vzťahu k osobnej starostlivosti otca ako obavy maloletého pred pobytom u otca z dôvodu dlhšieho odlúčenia od nej, pričom ide o 2 resp. 3 prenocovania vkuse. V skutočnosti maloletý cíti enormný tlak zo strany matky preferovať pozitívny citový a emočný postoj k svojmu otcovi. Otec je podľa názoru znalca schopný akceptovať rodičovskú rolu matky, znalec u neho nezistil tendenciu k devalvácii rodičovskej pozície matky v prítomnosti maloletého, ale skôr jeho konzistentnú defenzívnu stratégiu, pomocou ktorej je dlhodobo nútený "bojovať" o svoju primárnu a unikátnu rodičovskú pozíciu otca v subjektívnom vnímaní a prežívaní maloletého, ktorý prichádza na kontrolné psychologické vyšetrenie s nesprávnym obráteným nastavením vo vzťahu k otcovi a partnerovi matky, čo nie je z psychologického hľadiska relevantné interpretovať iným spôsobom, ako deficitným pôsobením matky. Preto sa javí schopnosť matky rešpektovať rodičovskú rolu otca v živote maloletého, ako aj jej ochota akceptovať jeho výchovnú kompetenciu, ako limitovaná. Zistil, že matka je pri referovaní o rodičovskej starostlivosti, v porovnaní s pôvodným vyšetrením, viditeľne konštruktívnejšia, popisuje sebakritickejšie introspektívnejšie postoje vo vzťahu k minulým rivalizujúcim rodičovským stratégiám, čo pripisuje podstupenej psychoterapii a dokonca udáva optimistickjšie postoje vo vzťahu k stabilizácii rodičovskej starostlivosti. Na druhej strane pozorovanie vzájomnej interakcie maloletého v prítomnosti matky tento verbalizovaný trend nepotvrdilo, nakoľko u maloletého pretrváva preferenčné subjektívne vnímanie rodičovskej role otca vo vzťahu k partnerovi matky a nie voči otcovi v ešte výraznejšej miere ako tomu bolo pri pôvodnom vyšetrení a navyše, aj vzhľadom na fyzický vek maloletého, je u neho viditeľný prežívaný konflikt lojality. Maloletý je vo vzťahu k matke subjektívne neistý, aspontánnny, vyžadujúci si očným kontaktom jej súhlas aj pri indiferentných témach, keďže necíti podporu plnohodnotne prežívať vzťah s otcom. Podľa názoru znalca je v záujme maloletého s ohľadom na jeho vývinové potreby, vhodné skôr pokračovať v nastavenej zdieľanej osobnej starostlivosti rodičov, keďže maloletý má v súčasnosti po niekoľkých rokoch vytvorený elementárny priestor pre pravidelnú a kvalitnú "konzumáciu" svojho vzťahu s obidvoma rodičmi resp. najmä s otcom. Preto je potrebné empatickým spôsobom mu pomôcť zvládnuť prekonať prípadný praktický či citový dyskomfort, ktorý je spojený s realizáciou aktuálneho modelu rodičovskej starostlivosti a najmä sa ho snažiť eliminovať.

19. Pokiaľ ide o námietky matky obsiahnuté v jej podaní zo dňa 22.10.2021 voči ustanovenému súdnemu znalcovi Mgr. Martinovi Balkovi tvrdiac, že nemá oprávnenie na vyhotovenie zadaného znaleckého posudku (tak ako aj pri prvom znaleckom posudku z roku 2018), namietajúci postup znalca, vypracovanie a obsah znaleckého posudku č. 39/2021 zo dňa 17.09.2021 (jeho nepreskúmateľnosť) a jeho závery, s týmito sa odvolací súd nestotožnil. Mgr. Martin Balko ako súdny znalec zapísaný v Zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov vedeného MS SR, v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých a poradenská psychológia disponuje poverením na vykonanie odvolacím súdom zadaného znaleckého úkonu t.j. bol oprávnený skúmať psychický stav maloletého, dynamiku vývoja jeho vzťahov k obom rodičom, vzájomné vzťahy rodičov a maloletého a ich výchovný vplyv na maloletého. Vo vzťahu k námietkam matky podaných prostredníctvom jej právnej zástupkyne odvolací súd poukazuje na podania a vyjadrenia matky v priebehu celého konania, keď matka až doposiaľ znalca ani jeho znalecký posudok

z roku 2018 doručený súdu prvej inštancie dňa 27.12.2018 nenamietala (právna zástupkyňa prevzala právne zastúpenie matky dňa 20.02.2019) a nenamietala znalca ani po jeho ustanovení v odvolacom konaní (uznesenie odvolacieho súdu o odročení pojednávania dňa 29.06.2021 a neskôr uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania č.k. 11CoP/76/2020-529 zo dňa 15.07.2021, doručené matke prostredníctvom právnej zástupkyne dňa 22.07.2021), pričom vo svojom návrhu okruhu otázok pre znalca zo dňa 06.07.2021, navrhovala práve porovnanie vyhodnocovaných relevantných skutočností pri novom znaleckom skúmaní ustanoveného znalca, so stavom vyplývajúcim z jeho skôr vyhotoveného znaleckého posudku č. 50/2018. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou matky o nepreskúmateľnosti znaleckého posudku, keď tento spĺňa zákonné požiadavky (§ 17 Zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch, prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Pokiaľ matka namieta závery znalca odvolací súd udáva, že tieto zodpovedajú skutkovým zisteniam, sú v súlade so zásadami logiky a neprekračujú rámec odborného posúdenia. Vlastné odborné postupy znalca v rámci jeho znaleckej činnosti odvolací nemal dôvod spochybňovať (v tomto smere odkazuje aj na vyjadrenie znalca zo dňa 05.11.2021). Námietky matky k znaleckému posudku preto odvolací súd aj s poukazom na stanovisko Krajskej prokuratúry Bratislava vyhodnotil ako nedôvodné a aj účelové. Otec a Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava ako kolízny opatrovník maloletého, námietky k znaleckému posudku nemali.

20. Otec pred odvolacím súdom zotrval na svojom odvolacom návrhu, považujúc striedavú osobnú starostlivosť obidvoch rodičov v záujme maloletého. Uviedol, že maloletý v čase jeho osobnej starostlivosti nevykazuje žiadne znaky úzkosti, večer v pokoji zaspáva, prítomnosti matky sa nedožaduje, pri preberaní od matky je spontánny bez akýchkoľvek prejavov smútku, maloletému sa neustále venuje, robia si spoločný program a stretávajú sa s blízkou rodinou. Pri ochorení maloletého sa v starostlivosti oň s matkou striedajú, dohodli sa na financovaní krúžkov, maloletý je subjektívne zdravý, odpadla potreba logopedickej intervencie. Zastáva názor, že nie je potrebné aby ho matka vodila k ďalšej psychologičke, keďže jediným problémom ktorému je vystavený je ten, ktorý vyplývajú z ich vzájomného vzťahu s matkou, ktorý si musia v prvom rade vyriešiť sami.

21. Matka pred odvolacím súdom zotrvala na svojich tvrdeniach, keď nestačí iba bežný výkon osobnej starostlivosti otca o maloletého, ako zabezpečiť mu stravu a pod., ale je potrebná komplexná starostlivosť, ktorú otec nevykonáva v primeranej miere, teda nezabezpečuje celkový režim starostlivosti. Zotrvala na tom, že nebolo dostatočne preukázané, že striedavou osobnou starostlivosťou budú lepšie zabezpečené potreby maloletého, ktorý nie je na ňu pripravený, poukazujúc primárne na pochybenia otca pri výkone jeho komplexnej starostlivosti o maloletého. Striedavú osobnú starostlivosť realizovanú v doposiaľ nastavenom režime podľa neodkladného opatrenia považovala za v rozpore so záujmom maloletého, keď maloletý emočne dobre nezvláda dlhšie odlúčenie od nej. S otcom naďalej komunikujú nedostatočne a prebiehajúca mediácia podľa nej k ničomu nevedie, otec ju primerane neinformuje o jeho aktivitách s maloletým, tiež naposledy nezabezpečil dostatočný priebeh liečby maloletého. Naďalej jej maloletý sám hovorí, že chce byť viac s ňou ako s otcom. Potvrdila, že maloletý ukončil logopedickú intervenciu z dôvodu rapídnej nápravy, ako aj to, že mu zabezpečila ďalšiu odbornú starostlivosť u psychologičky p. Zacherovej v Záhorskej Bystri.

22. Kolízny opatrovník po doplnení dokazovania v odvolacom konaní zotrval na svojom pôvodnom stanovisku, že z dôvodu nedostatočnej komunikácie rodičov nepovažuje prebiehajúcu striedavú osobnú starostlivosť za najlepšie riešenie rodičovskej starostlivosti. Navrhol rodičom uložiť informačnú povinnosť podľa potreby, napr. pri chorobe maloletého alebo iných vážnych situáciách.

23. Krajská prokuratúra Bratislava navrhla rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a vzhľadom na celé vykonané dokazovanie, vrátane znaleckého posudku, pri preukázaní, že maloletý Alex sa pri doposiaľ realizovanej osobnej starostlivosti nariadenej odvolacím súdom má lepšie, takúto formu starostlivosti znáša dobre, čo preukazuje aj to, že zanikla potreba logopedickej intervencie v ktorej oblasti sa značne posunul, navrhla v jeho záujme nastavenú formu striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov ponechať. Rodičom odporúčala, aby maloletého nevťahovali do vzájomného konfliktu a svoje vlastné nezhody si riešili mimo neho tak, aby si mohol sám a úplne prirodzene vybudovať svoj vzťah ku každému z rodičov rovnako.

24. Dokazovaním v odvolacom konaní zameraným najmä na formu zverenia maloletého v zmysle doplnenia odvolania otca, so zohľadnením najlepšieho záujmu maloletého ako prioritného kritéria, mal odvolací súd za preukázané, že striedavá osobná starostlivosť obidvoch rodičov fakticky realizovaná

už na základe nariadeného neodkladného opatrenia od februára 2021, je zo strany otca (ktorého starostlivosť matka namieta) vykonávaná v prospech maloletého a maloletý je s takouto starostlivosťou subjektívne i objektívne konformný. Uvedené bolo v odvolacom konaní dostatočne preukázané doplneným dokazovaním, pričom matkou namietaný postup a záver súdneho znalca odvolací súd v kontexte s vykonaním a vyhodnotením všetkých vykonaných dôkazov v ich vzájomnej súvislosti (vrátane vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie) nemal dôvod spochybňovať. Jeho súčasné závery nadväzujú na jeho znalecký posudok v roku 2018 a kontinuálne aj s odstupom času podporujú zistenia súdu prvej inštancie uvedené v rozsudku z 10/2019, najmä o vzájomnom konflikte rodičov, nedostatočnej podpory zo strany matky ako rezidenčného rodiča pri budovaní vzťahu maloletého s otcom, bezdôvodné obmedzovanie otca v styku s maloletým ako aj nahrádzanie otcovej role v živote maloletého jej terajším partnerom.

25. Maloletý G. má 6 rokov a 8 mesiacov, v šk.r. 2021/2022 má odloženú povinnú školskú dochádzku a z dôvodu rapídnej nápravy v priebehu roku 2021 má ukončenú logopedickú intervenciu. Striedavá osobná starostlivosť o maloletého v určenom pomere osobnej starostlivosti otca a matky, zohľadňuje požiadavku najoptimálnejšieho riešenia osobnej starostlivosti a záujem maloletého na budovaní si rovnocenného a vyváženého vzťahu k obidvom rodičom. V danom prípade je tou vhodnejšiou formou starostlivosti, ako zverenie maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti matky, ktorá doposiaľ nepresvedčila, že v pozícii výlučného rezidenčného rodiča by naďalej nedochádzalo k devalvácii vzájomného vzťahu maloletého s jeho otcom a nahradzovaniu otcovskej role partnerom matky. Udržiavanie plnohodnotných vzťahov maloletého s otcom, s ktorým po rozchode rodičov nežil v spoločnej domácnosti a zabezpečenie jeho výchovného vplyvu na maloletého, malo byť od počiatku prioritou rodičov. Citové väzby medzi otcom a maloletým a jeho schopnosti sa o maloletého dostatočne postarať pritom potvrdzujú už dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, komunikácia rodičov v čase realizácie striedavej osobnej starostlivosti o maloletého krátko po ich rozchode, vyjadrenie DC Pohodička zo dňa 17.04.2018, že maloletý je silne naviazaný na obidvoch rodičov, pričom vykonávanú striedavú starostlivosť hodnotili ako najlepšie riešenie, ako aj znalecký posudok Mgr. Martina Balka z 12/2018, z obdobia ešte útleho veku maloletého (3 roky). Odvolací súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by oproti pôvodne určenému podielu otcovej starostlivosti napádaným rozsudkom súdu prvej inštancie, bránili túto rozšíriť v podstate o 4 ďalšie dni počas kalendárneho mesiaca a poukazuje na plynutie času, aktuálny vek maloletého, jeho blízky vzťah s otcom, záujem otca o maloletého, spôsob jeho života a vykonávanie osobnej starostlivosti v prospech maloletého. Maloletý tak bude mať aj po rozchode rodičov zachované právo na výchovu a starostlivosť od obidvoch rodičov a to za situácie, keď sa otec dožaduje svojho práva sa o maloletého starať, má rovnako vhodné podmienky ako matka, venuje sa mu a môže mu poskytnúť plnohodnotnú starostlivosť. Neurčité námietky matky v súvislosti s výkonom osobnej starostlivosti otca o maloletého ako rovnocenného rodiča, ktoré skôr naznačujú nezhodu s jej predstavami, ako závažné pochybenia, či zanedbávanie, odvolací súd vyhodnotil ako neopodstatnené. Zverením maloletého do striedavej osobnej starostlivosti odvolací súd sledoval potrebu aj súdnym rozhodnutím pomenovať rovnocenné postavenie rodičov pri výkone ich rodičovských práv a povinností najmä pri zistení pretrvávajúcej tendencie matky, či už vedome alebo nevedome, negatívne vplývať na vzájomný vzťah otca a maloletého (v minulosti dokonca bezdôvodné bránenie v styku), súvisiacou s nevyšporiadaným konfliktom rodičov a ich rivalizujúcim nastavením. Znalec tak ako v pôvodnom znaleckom posudku aj v aktuálnom, poukazuje na to, že maloletý prežíva ako emočne zaťažujúcu najmä snahu matky o nahradenie rodičovskej role otca jej súčasným partnerom, pričom proces vytesňovania biologického otca v subjektívnom vnímaní a prežívaní maloletého vykazuje známky stredne ťažkého programovania. O takomto záťažovom prežívaní maloletého svedčia dôkazy vykonané už súdom prvej inštancie a to správa Centra M. s.r.o., klinickej psychológiky PhDr. P. F. zo dňa 03.10.2019, u ktorej bol maloletý v starostlivosti od 21.11.2018, s odporúčaním pre rodičov chrániť maloletého pred ich rodičovským konfliktom poukazujúc na ich zodpovednosť za vlastné správanie a potrebu rovnocenného kontaktu maloletého s obidvoma rodičmi. Správa pedopsychiatričky J.. G. X. zo dňa 07.06.2019 o vyšetrení maloletého na žiadosť matky (ktorá v tom čase doporučila diagnostiku susp. AS - Aspergerovho syndrómu), tiež obsahuje stanovisko, že maloletý okrem sťaženej separácie od matky je zaťažený rodinnou situáciou súvisiacou s rozchodom rodičov. Ani súčasné stanoviská odborníkov nespochybňujú závery znalca a rovnako poukazujú na konflikt lojality u maloletého a psychologickú záťaž ako dopad celkovej rodinnej situácie, s odporúčaním netabuizovať rolu otca v živote maloletého, čo spôsobuje u neho popisované napäté prežívanie (matkou predložená záverečná správa z psychoterapeutického procesu maloletého J.. N. J. zo dňa 26.04.2021). Formu starostlivosti o maloletého za aktívnej účasti otca nevyklučuje ani zdravotný stav maloletého (správa z diagnostického vyšetrenia maloletého v

Súkromnom centre špeciálno-pedagogického poradenstva zo dňa 04.05.2021 o tom, že maloletý nespĺňa podmienky pre diagn. autizmus, pri zistení vývinovej jazykovej poruchy a oslabenie v oblasti sociálnej interakcie v dôsledku rodinnej záťaže). Správa materskej školy zo dňa 04.06.2021 hovorí (obdobne ako vyjadrenie z predchádzajúceho predškolského zariadenia) o blízkom vzťahu maloletého k obidvom rodičom, pričom zmeny v správaní maloletého po realizácii striedavej osobnej starostlivosti v 2/2021 nezaznamenali. Odvolací súd mal za to, že pomery rodičov a vzťahové väzby medzi maloletým a otcom aj vplyvom realizovanej striedavej osobnej starostlivosti v odvolacom konaní umožňujú pristúpiť v súlade s odporúčaniami znalca a zisteným psychickým stavom maloletého, k jeho zvereniu práve takouto formou, ktorou budú najlepšie zabezpečené jeho záujmy. Uvedené zohľadňuje stanovisko znalca nielen v posudku z roku 2018 (kedy odporúčal prechodom na povinnú školskú dochádzku možnosť zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti), ale aj aktuálneho, z ktorého vyplýva, že z psychologického hľadiska, za určitej pomoci rodičov zvládať emočné rozporečenie maloletého, ktoré sa javí byť prítomné v dôsledku stále existujúceho a neprípustného konfliktu lojality, bez dostatočnej podpory maloletého matkou plnohodnotne prežívať svoj vzťah s otcom, je vhodné súčasný model starostlivosti zachovať. Túžba maloletého byť s oboma rodičmi v dostatočnom rozsahu vyplynula z výsledkov doplneného dokazovania, maloletý sa na takúto formu starostlivosti za predchádzajúcich 8 mesiacov mohol adaptovať, pričom z celého dokazovania nevyplynuli žiadne kontraindikácie, ktoré by nedovoľovali zotrvať maloletému v osobnej starostlivosti otca v určenom rozšírenom rozsahu. V konaní pred súdom prvej inštancie a ani v odvolacom konaní nebolo preukázané, že sťažaná separácia od matky v jeho veku 3-4 rokov, či určitá emočná labilita maloletého v súčasnosti, súvisí so starostlivosťou otca o maloletého. Subjektívne pocity neistoty maloletého ako aj emočné prežívanie, prameniace tak ako vyplýva z odborných stanovísk počas celej genézy rodičovského sporu ako aj záverov znalca, jednak z toho, že maloletý po rozchode rodičov nebol úplne prirodzene v dostatočnej starostlivosti a pod výchovným vplyvom otca, ako aj zisteným konfliktom lojality, kedy nie je zo strany matky dostatočne podporovaný vo vzťahu k otcovi a priznaniu pozitívnych citových väzieb k nemu, je potrebné, ako upozorňuje znalec, pomôcť maloletému prekonať. V nadväznosti na námietky matky je treba konštatovať, že rodičovské práva a povinnosti, ktoré sú povinné vykonávať obaja rodičia v záujme maloletého dieťaťa prináležia rovnako obom rodičom. Pokiaľ matka a kolízny opatrovník poukazuje na komplikovanú vzájomnú komunikáciu rodičov ako jednu zo skutočností eventuálne vylučujúcu striedavú osobnú starostlivosť, odvolací súd má za to, že v danom prípade takáto forma starostlivosti môže prispieť k zlepšeniu komunikácie medzi rodičmi, ktorí sa budú musieť podriaďovať pevne určeným pravidlám. V tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky č. III. ÚS 1206/09, z ktorého vyplýva, že súd nesmie rezignovať na takýto spôsob výchovy už vtedy, ak jeden z rodičov s týmto spôsobom pro forma nesúhlasí, ak je takýto nesúhlas čisto obštrukčný, ničím neodôvodnený, resp. ak vo vzťahu k výchove dieťaťa nemá relevanciu, nemôže oň súd oprieť svoje rozhodnutie. V danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že dôvody svedčiace v prospech striedavej osobnej starostlivosti vysoko prevažujú nad aktuálnymi komunikačnými problémami rodičov, ktoré sa javia ako subjektívne dané situáciou a prekonateľné. Aktuálne vzťahy medzi rodičmi nemožno síce označiť za optimálne, avšak je na nich, aby v záujme zabezpečenia najlepšieho záujmu maloletého a to aj s odkazom na odborné stanoviská psychológov a znalca, pracovali na zlepšení svojho vzťahu a rodičovských kompetenciách, vrátane získania schopnosti efektívnej komunikácie pri praktickom zabezpečovaní striedavej osobnej starostlivosti o maloletého. Záujem dieťaťa nemožno vidieť v tom, aby možnosť rovnocennej starostlivosti rodičov bola ďalej podmieňovaná vekom maloletého alebo slabou komunikáciou rodičov počas ďalšej neprímerane dlhej doby, čo by z hľadiska kvality emocionálneho putu medzi maloletým a otcom a potreby jeho zachovania, práve predstavovalo riziko ťažko odstrániteľných následkov v jeho živote. Súd považoval za nanajvyš prospešné pre maloletého, aby pri existujúcom vzťahu jeho rodičov z hľadiska stability výchovného prostredia a jeho zdravého psychického vývoja, bola do jeho života vnesená istota, ktorú priniesú vymedzené pravidlá starostlivosti. Je nevyhnutné, aby obaja rodičia v záujme maloletého akceptovali rodičovskú rolu druhého z nich a pristupovali k sebe pred dieťaťom pozitívne a zmierlivo a svoje osobné spory či nezhody riešili bez vplyvu na maloletého. Zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov nebráni ani výkon ich povolania. Odvolací súd upravil výkon striedavej osobnej starostlivosti aj v osobitnom režime počas školských prázdnin vzhľadom na nástup maloletého na povinnú školskú dochádzku v nadchádzajúcom školskom roku 2022/2023.

26. Pokiaľ ide o námietky otca vo vzťahu k určenému výživnému na maloletého aj podľa názoru odvolacieho súdu určená výška výživného v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie zodpovedá ako odôvodneným potrebám maloletého, tak aj zisteným zárobkovým a majetkovým pomerom rodičov,

ich možnostiam a schopnostiam v zmysle zákonných kritérií rozhodných pre určovanie výživného na maloleté deti, so zohľadnením výkonu osobnej starostlivosti matky o maloletého v tom čase a náklady na jeho potreby. Pokiaľ ide o ustálenie matkou vyčíslených a čiastočne preukázaných nákladov na maloletého v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie tieto správne vyhodnotil, keď skonštatoval, že maloletý je vo veku 4 rokov, má bežné potreby, navštevuje štátnu materskú školu, pričom platby matky za sedenia u psychológa považoval za aktuálne výdaje a nie trvalo zvýšené výdavky spojené s jeho zdravotným stavom. Tieto ako vyplýva z obsahu spisu (ich vyčíslenia matkou) a vykonaného dokazovania bolo možné ustáliť približne vo výške 310 eur (priemerné mesačné náklady na bývanie 50 eur, stravu 100 eur, materskú školu /strava a poplatok/ 70 eur, drogériu/kozmetiku 15 eur, oblečenie a obuv 60 eur, lieky 15 eur) a na psychológa 50 eur. V danom prípade na strane oboch rodičov správne súd prvej inštancie zohľadnil porovnateľnú výšku príjmu, ich majetkové pomery a aj ich bežné náklady. Pokiaľ ide o majetkové pomery rodičov, tieto bolo potrebné vyhodnotiť tak, že otec je vlastníkom dvoch pozemkov v Ružinove - záhrad so stavebným povolením a spoluvlastníkom bytu v pomere X/XXX na R. ulici č.XX v U. a matka je spoluvlastníčkou bytu v pomere X/XXX na U. ulici č. XX v U.. Chybné uvedenie majetkových pomerov rodičov súdom prvej inštancie uvedených v rozhodnutí, vzhľadom na ich rozsah, však nemá vplyv na správne určenú výšku výživného na maloletého. Odvolacie námietky otca v tejto otázke nemali za následok úvahu odvolacieho súdu o potrebe zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti o výživnom na maloletého za obdobie jeho určenia do rozhodnutia odvolacieho súdu v ktorom dospel k záveru o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

27. V čase rozhodnutia odvolacieho súdu rodičia naďalej iné vyživovacie povinnosti nemajú, svoj osobný stav nezmenili, matka býva s maloletým u svojho partnera v v Y. E., pričom ako uviedla, v 8/2021 spoločne zakúpili nehnuteľnosť v J. N. časť Y. E. v hodnote XXX.XXX eur a otec, ktorý rekonštruje vlastné bývanie, aktuálne býva s maloletým u svojich rodičov. Obaja rodičia majú bežné náklady na svoje osobné potreby, neuviedli a nepreukázali finančné záväzky napr. z hypotekárneho úveru. Otec je príslušníkom R. zboru SR v stálej štátnej službe, oddelenia kriminálnej polície K. riaditeľstva PZ v U., jeho priemerný čistý mesačný zárobok činil v roku 2017 1.183,58 eur, v roku 2018 1.264,89 eur, v roku 2019 1.379 eur, v roku 2020 1.552 eur, v roku 2021 (január až september) 1.446,40 eur. Matka je príslušníčkou Policajného zboru SR so zaradením na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave, vo funkcii referent - psovod oddelenia služobnej kynológie, jej priemerný čistý mesačný zárobok činil v roku 2017 1.018,96 eur, v roku 2018 1.113,74 eur, v roku 2019 1. 235,21 eur, v roku 2020 1.420,16 eur, v roku 2021(január až september) 1.331,40 eur, matka si uplatňuje daňový bonus na dieťa a poberá prídavky na dieťa. Maloletý v školskom roku 2021/2022 navštevuje predškolské zariadenie z dôvodu odkladu školskej dochádzky. Matka počas výkonu svojej osobnej starostlivosti uviedla náklady na maloletého (na bývanie 120 eur /bez preukázania ich navýšenia/, stravu 150 eur, materskú školu /strava 38 eur, ZRPŠ/, drogériu/kozmetiku 15 eur, oblečenie a obuv 60 eur, lieky 15 eur, voľnočasové aktivity 80 eur), zaplatila za pracovné zošity 20 eur, imunoalergologické vyšetrenie 4/2021 90 eur, vyšetrenie v Centre G. XXX eur, logopédia Dialóg 2020+2021 807 eur, psychoterapia 2021 300 eur. Otec náklady na maloletého vyčíslil v sume 190 eur (na bývanie 10 eur, stravu 40 eur, hygienu 10 eur, ošatenie/obuv 40 eur, lieky 5 eur, zdravotnú starostlivosť 15 eur, hračky/knihy 10 eur, voľnočasové aktivity 30 eur, pohonné hmoty 30 eur). Odvolací súd konštatuje, že otec podľa vykonateľného výroku rozsudku súdu prvej inštancie o výživnom (§ 44 CMP), platil k rukám matky výživné 200 eur mesačne počas odvolacím súdom nariadeného neodkladného opatrenia (od 2/2021), preto vzhľadom na podiel osobnej starostlivosti otca v tomto období, matka z výživného poskytovaného otcom hradila aj ňou uvádzané mimoriadne výdavky maloletého, ktoré súviseli s jeho zdravotnou starostlivosťou a náklady na logopedickú intervenciu (ktoré v čase rozhodnutia odvolacieho súdu zanikli).

28. Odvolací súd po vyhodnotení zákonných kritérií pre určovanie výživného na maloleté dieťa (§ 62 ods. 1 až 5 a § 75 ods. 1 Zák. o rodine), poukazujúc na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie v otázke jeho výšky aj doby určenia (vrátane vyčíslenia zročného výživného), takto určené výživné ponechal až do konca mesiaca október 2021, vzhľadom dátum vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom do 15 dňa v mesiaci november 2021, od ktorého v nadväznosti na zmenu výroku rozsudku o zverení maloletého zmenil aj výšku výživného na maloletého. Nestotožnil sa s návrhom otca o neurčení výživného na maloletého počas trvania striedavej osobnej starostlivosti, keď bolo potrebné zohľadniť rozdiel v pomere výkonu osobnej starostlivosti každého z rodičov. Výška určeného výživného 80 eur mesačne, vychádza aj z takmer rovnakého príjmu oboch rodičov, ich majetkových pomerov a zohľadňuje okolnosť, že dňový bonus a prídavky na dieťa si uplatňuje matka. Počas trvania striedavej osobnej starostlivosti náklady na bežnú výživu maloletého spojenú so stravou, ošatením, hygienou, bývaním, voľnočasovými aktivitami a

prázdninami bude každý z rodičov znášať sám, úhradu nákladov v súvislosti so zabezpečením platieb na maloletého spojených so školskými poplatkami, náklady na krúžkové či záujmové činnosti, ako aj náklady spojené so zdravotnou starostlivosťou maloletého budú rodičia hradiť spoločne. Pokiaľ v budúcnosti bude prichádzať do úvahy rozhodnutie súdu o zmene pomeru osobnej starostlivosti každého z rodičov pri zachovaní jej striedania v rovnomerných týždenných intervaloch, súd bude prehodnocovať aj dôvody ponechania povinnosti otcovi platiť výživné na maloletého k rukám matky, v kontexte ktorého bude vyhodnocovať podiel každého z rodičov na mimoriadnych ale aj dôvodných výdavkoch maloletého, ktoré majú rodičia hradiť pomerne resp. spoločne. Z uvedených dôvodov odvolací súd ponechal určenie výživného na maloletého aj počas trvania striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a návrh otca v tomto smere (neurčiť výživné na maloletého) zamietol.

29. Zročné výživné určené súdom prvej inštancie ako aj bežné výživné bolo ku dňu 31.10.2021 zo strany otca plne uhradené, preto odvolací súd deklaroval, že zročné výživné za posudzované obdobie nevzniklo.

30. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov o zverení maloletého, o výživnom na maloletého a o zročnom výživnom, o úprave styku otca s maloletým a vo výroku ktorým zamietol návrh otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti zmenil podľa § 388 CSP.

31. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CSP.

32. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).